

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese in tóta Marti-
ér'a; dar' prenumeratiunile se primescu
in tóte dilele. Pretiulu pentru Austro-Un-
gari'a : pre unu anu e 6 fl., pre I semestru
3 fl., — pentru Romani'a si Tierile latine
si streine : pre unu anu 8 fl. (20 franci —
iei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.)
Unu numeru singlaricu costa 12 cr. v. a.

Tóte siodiunile si assemnatiunile
suntu a se tramite la Redacti-
unea diurnalului in Gheri'a (Szamos-
ujvár.) Er' diurnalele de schimb
precum si tóte scrierile de a caror'a
aparentia ar' fi a se face mentiune
in acestu diurnal suntu a se tra-
mite la Proprietariulu diurnalului
M. B. Stanescu in Arad.

Insertiunile se primescu cu 7 cr.
de linia si 30 cr. tace timbrale:
La repetiri mai dese a unoru si
acelor'asi insertiuni se accóda re-
duceri insemnate in pretiulu de
inserare.

Collectantii de insertiuni se
impártasiescu in % cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assem-
natiuni postale: La REDACTIUNEA DIUR-
NALULUI in Gheri'a Szamosujvár. Cei de
gente barbara si din tíera straina se voru
adresá : in Siberi'a la Tiarulu, in Chin'a la
Ching-chiling-ho, in Persi'a la Siaculu, in
Asi'a si in celelalte parti ale lumii la pre-
fectulu Banija. Pretiulu de abonamentu
se primescu in totu soiulu de bani — nu-
mai in bani ideali nu.

Patianile si nasdravanile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

In restempulu acest'a se intemplá cev'a, ce spunédu
adeverulu, me cámpusé pe gânduri. Ratiele eráu inca
vii si venindu-si puçinu in fire incepurá a bate din arepi
si a se redicá in aeru, redicându-me impreuna si pre mene.
Ori cene altulu, in loculu mieu, ar' fi fostu incurcatu alu
dracului. Eu folosindu-me de pólele hainei miele cá de nesce
arepi, me indreptái spre casa. — Ajungându de-asupr'a
casei mele, pentru de a me poté cobori la paméntu, in-
cepúi a sucí pre réndu gátulu la tóte ratiemele, apoi
me coborfi prin hornulu casei, spre marea uimire a buca-
tarului meu si cadiú pre platenu, in care din fericire nu
erá aprinsu foculu.

Mi s'a intemplatu cev'a totu cámpusé cu o ceta de
potárnichi. Esisem cá se probezu o pusca nóua, si mi
sfersise-mi tóta provisiunea de alice (sirete), cându vediú
pre neasceptate, redicându-se sub picioarele miele o ceta
de potárnichi. Poft'a de a vedé câteva din ele sér'a la
mésa, me facú se chibzuescu unu mijlocu, care vi-lu eco-
méndu si d-vóstre onorabili mei cetitori se-lu intrebui-
tiati de câteori ve veti aflá in asemeni impregiurari. —
Indata ce observái loculu in care s'au retrasu potárnichi-
chele, 'mi incarcaí repede arm'a véríndu vérg'a dela pusca
in locu de plumbu si lasédu cá vérfulu se ésa afora din
tieve. — Me indreptái spre potárnichi si traseiu tocmai
cându voián a sborá, si la cáti'v'a pasi vérg'a cadiú impo-
dobita cu sicte paseri cari au trebuitu se fie fórté nimate
vediéndu-se, asié pre neasceptate, trase in frigare.

De alta data intálníi intr'un'a diu marele paduri ale
Rusiei, o pré frumósá vulpe albastra, — ar' fi fostu mare
pecatu se gauresci pretiós'a-i blana cu unu glontiu séu cu

tiulu din pusca si pusei in loculu lui unu cuiu mare
apoi 'mi descarcái pusc'a atátu de bene incátu cód'a
vulpei se tiéntuí de arbore. Atunci inaintái in linisce
spre ea, trasei cutitulu de vênatória si í-i facúi in
frunte o crestatura in forma de cruce, in urma luai
sbiciulu si asié de frumosu o isgoníi afora din pielea
ei incátu 'ti causá o mare placere acest'a privelisce.

Intemplarea si noroculu de multe ori ne spala
gresielele. Éca unu esemplu.

Intr'o dí vedu in o padure désa o scrófa selbateca
si unu purcelu carii dau navala spre mene. — Tragu
si nu nimerescu; dar' purcelulu 'si urméza drumulu,
pre candu scrófi'a stá nemiscata cá si cumu ar' fi tien-
tuita de pamentu. Me apropii se cercetezu caus'a acestei
intemplari, si vedu cá aveam de a face cu o scrófa
órba, ce tiénca in dentii ei cód'a purcelului, care in
iubirea lui de fiu í-i servia de conducatoriu. Glontiu
trecându printre cele dóue fiare, rupsesé cód'a purce-
lului, lasandu numai vérfulu acelei'a in cód'a scrófeí,
care acumu stá nemiscata netragându-o mai multu pur-
celulu. Apucái numai decátu acea bucata de cód'a si
dusei la mene acasa fora picu de greutate pre biat'a
fiara órba.

Ori cátu de primejdiosu este acestu animalu, gli-
ganulu este si mai ingrozitoriu si mai fiarosu. Intr'o
dí amu intálnitu unulu intr'o padure, si inca in unu
tempu, cându nu erám pregatitu nici de aperare nici
de atacu. — Abia apucái a me trage dupa unu arbore,
cându fiar'a se aruncá asupr'a mea cu tóta repediunea
cá se me indragésca cu coltii sei, dar', in locu de-a íntrá
in carnea mea coltii lui petrunserá atátu de adéncu in
trunchiulu arborelui, incátu nu-i mai potú scóte cá se se
mai arunce inca odata asupr'a mea. — Ha! ha! ha! . . .
diseiu eu, aflându-ne numai noi doi; dupa ace'a luái o
pétre si í-i batúi coltii atátu de afundu in arbore incátu
í-i erá preste potentia de a si-i mai scóte afora. N'aveamu
decátu se-i hotarescu sártea. Cea ce si facúi indata: si

BANII.

N'am in punga nici o frânta
Si nici cuculu nu-mi mai cânta.
De-asi avé in punga bani
N'asi avé prea multi dusimani,

Asi avé preteni o mia
Si-asi traf in veselia;
Daca banii 'mi lipsescu
Pretenii me parasescu.

Câci 'mi cânta in punga banii
Sciu se-mi impacu toti dusimani.
Dómnne ce me veselescu,
Cându in punga 'mi zuraescu!

Cându i capetu cam la anulu
Mintea-mi se-'ntórcé cá banulu;
Cându gândescu cá i-oi avé
Tóta lumea e a mea.

De-asi avé multi bani in punga,
Cá se 'ntréca si se ajunga —
Mecenate eu asi fi
Si pre toti i-asi daruf;

Ajutare-asi ori pe cine, —
Facemi-asi si mie bine:
Face-asi ceva, face-asi caru; —
Déca n'am,... voiui face — amaru!

De-asi avé vr'o diece punge
Ce omu scumpu a-si mai ajunge: —
Dare-asi multi celoru sermani, —
Multe-asi face se am bani.

La misiéi totu li-asi intinde,
Multe, multe asi cuprinde;
A-si fi omu vestitu laudatu,
Svatulu meu ar' fi cautatu.

Si ori ce asi díce in lume
Tóte s'ar' primí de bune,
Potu se fia nebunii
Potu se fia si prostii

Si de cumva din pecate
A-si cercá dupa dreptate,
Vinde-o potu si cumperá
Numai bani de-asi numerá;

Si dreptate o s'ajunga
Cine are bani in punga,
Deci dreptatea-i la jidani,
Cá totu ei au mai multi bani.

Crede-mi aste nu suntu glume,
Cá-i pe bani si asta lume.
Chiaru pe gândulu ce 'lu ai
Trebue cá bani se dá

De voiesci ceva 'nainte,
Numai banii-'ti fie 'n minte.
Fora bani nu multu ajungi...
Multu inse cu diece pungi!

Déca-asi sci vr'o maiestria,
Asi avé si eu sémbría;
De asi fi negutiatoriu,
Faceasi si eu ceva sporiu;

Maiestru-i de alta limba
Si la elu banii colinda
Negustoriu-i de altu neamu;
La romanu nu vine-unu banu.

Siefu de-asi fi la vréo bursa
Pung'a nu mi-arú fi prea scursa...
Inse-acolo nu patrundu
Si-amu ajunsu la punga 'n fundu.

Dara nu am nici unu bine
Daca banii nu-su la mine;
De si am vr'unu ruginosu,
Nu imi face multu folosu,

Cá la mine nu multu tiene
Ci si fuge 'n mâni straine!
In ce data am vr'unu banu
Se si 'nbia la jidanu.

Cându 'mi vine 'ncolo 'n minte:
C'oiu avé mai inainte!
Tâtea planuri 'mi totu facu
Câte nu-mi incapu in capu;

Face-asi scóle si beserici
Si de bine intunereci,
Dómnne câte planuescu!
Numerandu-i betrânescu

Cându gândescu de-o punga mare
Banii 'mi dau mângaiare, —
Par' cá-i vedu cum imi lucescu, —
Multe tóte planuescu...

Cându gândescu la detoria
N'am prea mare bucuria,
Trebe se-i dau la jidani
Si eu totu n'oi avé bani!

Ei! me lasu de socotele!
Nú 'mi sfarmu mintea mea cu ele!
Faca-le acei âmpluti
Cari-su putredi de avuti...

Pre cei avuti i scie sântulu
Cum le ambla in capu gândulu.
Cá-ci acelu ce au bani
Team'a, grigi'a li-su dusimani.

Se cá m temu de punga — afunda
Sórele se nu le-ascunda; —
Bine dar', cá n'am vr'unu banu,
Cá nici grige inca n'am...

De mi-ar' fi pung'a âmpluta, —
Mi-asi alege o avuta...
Cá cu ea se-i inmultimu —
Séu mai bine se-i spesimu.

Déca n'am,... nu am ce face,
Voiui luá pe cine-mi place.
Ei dar' dên's'a nu m'a vré
Bani de cumva n'oi avé.

Trebuine-ar' trebu-i mie
Cátu de multi bani si o mia,
Fia mari si meruntiei
Se cumperu lelei cercei.

La o feta cá m cocheta
Ai se-i cumperi toaleta
Deci nu poti fi petitoriu
Pâna inca esti detoriu.

Multi nu sciu de ce se prinde,
Cá se póta bani cuprinde...
Vêndu-si legea la dusimani,
Numai cá se aiba bani.

Se amu bani scire-asi ce face
Asi trai cu ei in pace.
Déca nu-i amu eu nu sciu
Nici chiaru grigi'a s'o descriu,

Mi zadarnicu cioroborulu,
Nu mi se'mplinesce dorulu!...
Banii suntu nenumarati,
Cine sci unde-su bagati.

Cine âmbla dupa bani
Fia numai siarlatani,...
Poti atunci cá se cuprindi
Si mai multi „treidieci arginti“!!

V'asi mai spune multe cele
Dar' nu potu de socotele...
Apoi ce se me-'ngrigescu
Cá n'am bani se-i socotescu

N'am in punga n'am o frânta!
Si nici cuculu nu-mi mai cânta,
Deci traescu si fora bani,
Cum traiescu si alti sermani.

Margineanulu.

Croitariulu cu unu pruncu si croitariulu cu trei prunci.

Ore-cine cumperandu-si postavu cá se-si faca o haina s'a dusu cu densulu la unu croitariu. Acela í-i spuse ca n'ajunge postavulu pentru hain'a ce vre se faca. Elu ese de acolo si vediendu peste drumu o alta tabla de croitariu, merge la acel'a si intra in vorba. Croitariulu primesce.

Dupa câte-va díle venindu se 'si íá hain'a, vede ne haiatulu croitariului o mica haina facuta din mate-

— De ce, la altu croitariu a disu cá n'ajunge materi'a si aici a remasu si pentru copilu?

— Ei domnule, respunse croitariulu, eu am numai pe misiélulu ást'a, dar elu are trei.

*
**

Parentele si cei doi fii ai sei.

Unu betrânu care erá în agoni'a mortii chemá pe cei doi fii ai sei care í-i mánCASE tóta averea si le díse:

— Puneti-ve unulu la drépt'a mea si altulu la stâng'a,

Schindhale grose schindhale, ne mai piminitu ne mai hauzithe schi ne mai ghindytu, schi ne mai valegt, schi ne mai ghindhitu, schi ne mai chibzuiti, schi ne mai sorhothiti, schi ne mai ischoditu, schi ne mai simtithi; schi ne mai zisi, schi ne mai gesaght, schi ne mai . . . schi ne mai . . . schi ne mai . . . ich kann nicht sagen genug. Ei aphi si nu esci mhiniose?

Ba se esci, pintruca trebui se esci, schi sum miniose. So grose minciune, su grose lugneri, ce se zici despre nhimai jidovele, nhi puthe la mine leidtene, fora che se zici ceva.

Che mi aphasu pe imina alu njieu, cha schi dreitzene dhila mhozi tyetroicioire.

Nhu mi asi fi nyie mhiniosu, dhachi zici la lume, che schi judenele inschala, dhar la mhie esci furioso, esci thurbhurato, chindu sage lumhea, che nur jidovele inshala.

Das ist schel mai grose minciunose, dhila incepathoria dd lume shi phanha achum, nu esthe asta mi rhoghu. Ascha che nui drepthu?

Ah! vei bhadye gavara sathului, se ne zici' chumva che esci drepthu ascha ceva, che dhi furioso ce esci la meine thetu mi smulghu dhi phi barbe a nyeu.

Shi phothe mhi roghu, chi schi jidovele inschala pe hunu hori pe althuiu, che asha e lumea inrochelatore? nu e ascha? vaus? che? ha?

Dar mhi roghu chare esci mai grose inschelatore, schela sche inscheli pe hunu hori pe altulu, ori schela sche inscheli pe tiara, pe vaterland.

Badje Gavara sathului, ciulescete urechia la vorba a nyieu, cha se ni hauzi cineva.

Nu hai hauditha, dta, dhar mhi roghu numai incethu despre Her von Várody Zichy, und so weiter, weiter, weiter, weiter

Thaci dhin ghurele? che eu nu schi nu am vizutu zicu zoi, dhar hungurescile povestesci?

Ei schi achum chare esci mai grose inschelatore, jidovele ori achea sche inschala pe intregu si seraculu tierisiora?

Fu sochotu in minthora njeu che schela, ce incesala pe hunguru, pe rimunyi, pe nemtiu, na esti asia de mare inschelatore, cha schi schela ce inscheli si pe hunguru si pe rumunele schi nemtile, si schi pe jidovele, pentruca jidovele dhe inschala, inschala numai pe alti, shi un si pe jidani, iar acea inschala schi pe alti schi pe jidovele.

Ei chare e mai grose inschelatore? ha vaas? nu e ascha che dhin 2 inschelatori e mai mare schela sche inschala schi pe celealalthe.

Ei shi apoi unde esci mai grose inschelothoria la lume de chite a luha dele hunu jidane pentru hunu pielhoca de pi chinye 40000 guldeni. Ah vei mamu nyeu. Sfinte Habacuchi.

Nu me mhiru de inschialatiune ascha de thare, der me mhiru cum phuthutu inschela phe hunu jidivele astha dhe thare, schi inche mi roghu pentru unu pielhoca dhi chinye?

Eu asia fi dehu pentru 40000 de guldeni 40000 peli di chinye, de scielu minye che toti chine prinde cu drothele; ba inchi dami schi dhin pelea nyeu unu dhirabe pe di supra.

Ei se nu fi minliose schi turbos schi furiose, ba se fi schi esti, sche zici bhadye? Dhe chiciulescu achum dhimithale, pina la zam vider schen.

SERACIA MEA.

Seracia, seracia,
Vorba multa si pustia,
Nicairi nu te-amu cautatu
Si'n totu loculu te-amu aflatu.

Inca din a mea pruncia
Me feriamu de seracia;
Ci oh, vai totu ce feresci,
Totu ace'a intalnesci!

Deveni, ca multi in lume,
Deveni — dragu domne — june,
Si nici ca gandeamu se fia
Si aici totu seracia!

Ca june, deci cu putere,
Pusum'amu pe socotele
De-a cautá si de-a privi
Si-a ve spune, ce-oiu gasi:

Mai antaiu am mersu la jocu
Se-mi cautu alu meu norocu
Ce vediu? fete'n fudulia
Si fetiorasi in betia,
Ve rogu, nu e saracia?!

Ducu-me la templulu santu,
Uniculu locu pre pamentu,
Unde si muierea tace (?!)
Si da la vecin'a pace (?!)

Ce vediu, domne, dieu me spaiu,
Vre-o trei omeni cu bunu straiu,
Cei alalti rosii la nasu,
C'asiá vrea domnulu vinarsu!

Muierile, vai de ele,
Dreptu ca erau in tacere,
D'ar' tota a loru gatela
Era din bolt'a jidana.

Privit'am si la copile
Privitu si la vechi de dile,
Si nu-sce pote se fia
Ca toti'su in seracia!

Unii suntu seraci cu duchulu
Alti iar' seraci cu capulu,
La-alu treilea pung'a-i dice:
Nu vei fi in veci ferice!

Dar' mie, voinicu de mine,
Care locu mi se cuvine?
Intre cari se me numescu
Ca par'-ca si eu traescu?

Capulu meu — capeta carte
Cumca e in paupertate;
Pung'a mea . . . mi-e de prisosu . . .
N'am nimicu — fora folosu!

Tand'a

Mand'a

T. Da, de unde, de unde frate Manda?

M. Numai de aici dela Deesiu.

T. Si ce e nou prin Deesiu?

M. D'apoi de nou nu-i nemic'a, numai erá se fia cev'a nou.

T. Si ce erá se fia de nou?

M. D'apoi audi tu o ne mai audita: unu Romanu erá se fia alesu de Profesoru la scól'a civica din Deesiu.

T. Si cum s'a intemplatú totusiu de nu s'a alesu?

M. D'apoi asié cá afora de Romanulu dela Munte, toti cei alalti Romani, membrii in Comitétulu scólci cive s'au uitatu pre acasa in ace'a dí, bagsém'a cá se incungiure ur'a carei amenintiá din dóue parti: din partea Magiariilor déca votá pre acestu Romanu bene-qualificatu pentru acelu postu si din partea Romanilor déca votá pre Levitulu magiaru, care a reesitu cu maioritate de unu votu.

T. Si apoi déca numai Romanulu dela Munte a fostu de fačia la acea iutrunire avut'au totusiu si recurentele romanu vre-unu votu?

M. Avutu da; cáci toti membrii nemagiari, precumu si dintre magiari ómenii de conscientia au votatu pentru elu; cáci de-o parte elu erá celu mai evalificatu recurente, ér' de alta parte erá se fia uniculu romanu profesore la acést'a scóla civica sustienuta de unu orasiu cu 1 1/2 mia cetatieni romani si intr'unu cercu cu locuitori in maioritate absoluta romani si ceretata in mai mare parte de teneri romani.

T. Asié, asié, spusuti-amu eu si de alta data cá totu noi suntemu vin'a la tóte..... Ne plângemu, ne plângemu contr'a apesariloru si neindreptatírilor de totu soiulu, d'apoi cându e vorb'a de-a lucrá cev'a, de a ne folosí de drepturile ce ni-au mai remasu toti ne codfmu, toti ne tragemu indereptu: unulu de voi'a popei, altulu de-a preutesei....

T. Da pre unde-ai mai ámblatu in acestu tempu de concediu?

M. Fost'amu si prin Pesteá si m'amu intálnita si cu Domnulu Andrisiu.

T. Si ce a-i vorbitu cu Domnulu Andrasi? Sciu cá í-i pare reu dupa fotoliulu ministerialu.

M. Ba nu credu se-i para reu; cáci s'a aretatu tare cu voia buna. E fórté multiumitu cu respunsulu magulitoriu ce i-au datu imperatulu la cererea lui de-a fi slobozitu din deregatoria.

T. Nu crede la domnií cei mari nici odata, cá 'ti mentiescu de te frigu! Crede-me frate Manda cá multu mai multiumitu ar' fi si Andrasi déca la cererea lui de absolvare i-ar' fi respunsu Imperatulu nostru cu vorbele cu cari a respunsu Imperatulu Prusiei la cererea de absolvare a ministrului seu Bismarck: **Nici-candu** adeca cumca nici cându nu l'a absolvá din deregatoria.

T. Mè Manda! ore ce-i aceea ministeriu?

M. D'apoi bagséma cev'a misteriu.

T. Si ce-i aceea misteriu?

M. D'apoi bagsém'a ceva despre care nu e iertatu a scí nemica, cá-ci déca ai scí te-ar' loví cu sap'a 'n capu.

Frumósa e cantarea
Deliciu e tonulu seu,
Ea víndeca dorerea
Si-alina dorulu greu.

Cântati toti pentru tíera
Si-'n choru se-ne unimu
Golindu pline pahara
Salutea se-i dorimu!

Prin viersuri armonióse
Virtutea se-o marimu,
Copileloru frumóse
Amorulu se-lu rapimu!

Traiésca lumea 'ntréga,
Traiésca bunulu vinu,
Traiésca si-a mea draga
Si-amorulu ei virginu!

Veniti si micu si mare
Cu Bachu se ne'nfratímu
Cu vinu, amoru, cântare
Viéti'a s'o 'ndulcimu!

Veniti cu infratíre
La dulce vinu se bemu,
A tierei fericire
Si-amorulu se-lu cântamu!

A. P. A.

Degetulu Ciganului.

Voiendu Ciganulu a scapá de catania si strembá unu degetu spre palma asia de tare, in cátu medicii visitatori, nepotendu-lu indreptá neci cátu de pucinu, eráu hotariti a-lu dechiará necapace de arme pentru totu-dé-un'a. — Solgabi ráalui — de care portá ciganulu mai mare frica — í-i veni atunci in mente cev'a si intrebá: „De candu ti-e strembu degetulu méi Cigane?“ — „De multu, de multu, Domnule Marí'a T'a tiucu-tí mânele si picíórule, ínca din copilaria l'au strénsu la olalta sgárciurile!“ respunse ciganulu. — „D'apoi mai înainte de a-lu stréngé la olalta sgárciurile dreptu ti-a statu degetulu?“ intrebá solgabiráulu mai apropiandu-se de ciganu: „Drepta díó'a, dio dreptu al'a Cinstitu Marí'a-t'a, ca dóra io am fosiu omu citovu (fora defectu corporalu) marescu-ti cinstea Domnule Maria-t'a“ — dise ciganulu tragându-se indereptu cu frica si cu temere. — „Da totusiu cum ti-a fostu degetulu înainte de a-lu strémbá sgárciurile?“ — contenuá a intrebá solgabiráulu mai apropiandu-se de ciganu. — „Iá hápt-asié, dío hápt asié oblu mi-a fostu si acest'a degetu cá si celé-lalte vedi asié Marí'a-t'a!“ — dise ciganulu indreptandu-si degetulu — si pre langa risetulu comunu alu întregei comisiune asentatória fú inrolatu, si documentulu i-se si subscrise postfundualmente cu 25 de alunu verde si vénjósu.

STAFET'A SATULUI.

Domnulu Nimicu Ne este bunu amicu Drept'aceá se-a publicá 'n Numerulu ce vá urmá. Dar' si Cocut'a-I rogatu a ne cercá regulatu Vineri'a Dominec'a. Luni'a Marti'a Mercuri'a, Joi'a chiar' si Sámbat'a Cá la noi bene-a ámbla!

H. Tand'a-Manda, Trénc'a-Flénc'a Nu conturba dragostea Neci blama 'nsuratiunea. Fia cu féta de romanu Ori chiar' si cu de jidanu Cáci dóra cu jidan'a Va se între gscháfteri'a si 'n nat'a romanéscá Care-apoi o se sporéscá In bani multi si-'n avutia Nu totu numa'n seracia.

Vulpoiulu si Canele Se voru mánca In Marti'a ce va urmá.

Detorisi!!! Bani!!!